

Na podlagi prvega odstavka 25. člena in sedmega odstavka 26. člena Zakona o veterinarskih merilih skladnosti (Uradni list RS, št. 93/05, 90/12 – ZdZPVHVVR, 23/13 – ZZZiv-C, 40/14 – ZIN-B in 22/18) ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v soglasju z ministrom za okolje in prostor izdaja

PRAVILNIK

o izvajanju javne veterinarske službe zbiranja, prevoza, skladiščenja, ravnanja, uporabe in odstranjevanja živalskih trupel kot vrste živalskih stranskih proizvodov, ki niso namenjeni prehrani ljudi

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina)

(1) Ta pravilnik ureja način prijave, zbiranje, prevoz, skladiščenje, ravnanje, uporabo in odstranjevanje trupel poginulih živali kot vrste živalskih stranskih proizvodov, ki niso namenjeni prehrani ljudi (v nadaljnjem besedilu: ŽSP), z namenom, da se določi način njihove varne odstranitve oziroma uporabe in prepreči, da bi ti živalski proizvodi predstavljali tveganje za zdravje ljudi ali živali, za izvajanje:

- Uredbe (ES) št. 1069/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o določitvi zdravstvenih pravil za živalske stranske proizvode in pridobljene proizvode, ki niso namenjeni prehrani ljudi, ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1774/2002 (Uredba o živalskih stranskih proizvodih) (UL L št. 300 z dne 14. 11. 2009, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo EU 2019/1009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o določitvi pravil o omogočanju dostopnosti sredstev za gnojenje EU na trgu, spremembi uredb (ES) št. 1069/2009 in (ES) št. 1107/2009 ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 2003/2003 (UL L št. 170 z dne 25. 6. 2019, str. 1) 1069/2009), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 1069/2009/ES) in

- Uredbe 142/2011 EU z dne 25. februarja 2011 o izvajanju Uredbe (ES) št. 1069/2009 Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi zdravstvenih pravil za živalske stranske proizvode in pridobljene proizvode, ki niso namenjeni prehrani ljudi, ter o izvajanju Direktive Sveta 97/78/ES glede nekaterih vzorcev in predmetov, ki so izvzeti iz veterinarskih pregledov na meji v skladu z navedeno direktivo (UL L št. 54 z dne 26. 2. 2011, str.1), zadnjič spremenjene z Uredbo Komisije št. 2022/488 z dne 25. marca 2022 o popravku francoske različice Uredbe (EU) št. 142/2011 o izvajanju Uredbe (ES) št. 1069/2009 Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi zdravstvenih pravil za živalske stranske proizvode in pridobljene proizvode, ki niso namenjeni prehrani ljudi, ter o izvajanju Direktive Sveta 97/78/ES glede nekaterih vzorcev in predmetov, ki so izvzeti iz veterinarskih pregledov na meji v skladu z navedeno direktivo (UL L št. 100 z dne 28. 3. 2022, str. 6), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 142/2011/EU).

(2) Ta pravilnik ureja tudi način prijave, zbiranje, prevoz in skladiščenje trupel povoženih živali s cest in javne železniške infrastrukture ter trupel najdenih poginulih živali z javnih površin.

(3) Ta pravilnik se ne uporablja za živalska trupla, za katere je odobrena izjemna uporaba oziroma izjemno odstranjevanje v skladu z Uredbo 1069/2009/ES, uredbo, ki ureja izvajanje Uredbe 1069/2009/ES, in predpisom, ki ureja živalske stranske proizvode, ki niso namenjeni prehrani ljudi in za živali, ki so usmrčene v okviru izvajanja dejavnosti javne službe dezinfekcije, dezinsekcije in deratizacije.

2. člen

(izrazi)

Izrazi, uporabljeni v tem pravilniku, pomenijo:

1. poginule živali so poginule in usmrčene rejne in hišne živali, živali, rejene v ujetništvu in v živalskih vrtovih, povožene rejne, hišne in prostoživeče živali ter, kadar gre za sum bolezni, ki se prenaša na ljudi ali živali, poginule prostoživeče živali;
2. imetnik živali oziroma imetnica živali je vsaka fizična ali pravna oseba, ki je lastnik oziroma lastnica (v nadaljnjem besedilu: lastnik) oziroma je trajno ali začasno odgovorna za žival;
3. zbirno mesto je mesto, kjer se zbirajo in shranjujejo poginule živali, dokler jih ne prevzame izvajalec javne veterinarske službe in je registrano pri Upravi za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (v nadaljnjem besedilu: UVHVVR) v skladu s predpisom, ki ureja živalske stranske proizvode, ki niso namenjeni prehrani ljudi. Kot zbirno mesto se šteje tudi prostor za shranjevanje poginulih živali v veterinarski organizaciji, ki izpolnjuje pogoje iz predpisa o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati veterinarske organizacije, in o postopku njihove verifikacije.

II. PRIJAVA, ZBIRANJE, PREVOZ IN NEŠKODLJIVO ODSTRANJEVANJE

3. člen

(izvajalci zbiranja, prevoza, in ravnanja)

(1) Zbiranje, prevoz in ravnanje s trupli poginulih živali zagotovita:

1. Nacionalni veterinarski inštitut (v nadaljnjem besedilu: NVI) kot izvajalec javne veterinarske higijenske službe (v nadaljnjem besedilu: VHS) v skladu z zakonom, ki ureja veterinarstvo, in
2. izvajalec javne gospodarske službe ravnanja z živalskimi stranskimi proizvodi kategorije 1 in 2 (v nadaljnjem besedilu: koncesionar) v primerih, ko gre za

množične pogine, izvajanje ukrepov za izkoreninjenje bolezni v večjih rejah in v drugih primerih na podlagi pogodbe, sklenjene z NVI in UVHVVR.

(2) Živalska trupla je treba zbirati, prevažati, predelati in odstraniti ali jih uporabiti v skladu z Uredbo 1069/2009/ES za snovi kategorije 1 in 2, z uredbo, ki ureja izvajanje Uredbe (ES) o določitvi zdravstvenih pravil za živalske stranske proizvode in pridobljene proizvode, ki niso namenjeni prehrani ljudi (v nadaljnjem besedilu: uredba, ki ureja izvajanje Uredbe 1069/2009/ES), in uredbo, ki ureja način, predmet in pogoje izvajanja gospodarske javne službe ravnanja z živalskimi stranskimi proizvodi kategorije 1 in 2.

4. člen (dolžnost prijave pogina živali)

(1) Imetnik živali mora NVI čimprej prijaviti poginule živali. V primerih iz drugega odstavka 6. člena tega pravilnika se po predhodnem pisnem dogovoru z NVI lahko javlja pogin živali v rednih daljših časovnih razmikih.

(2) Prijava imetnika živali iz prejšnjega odstavka ni potrebna, če:

- so bile živali usmrčene na podlagi odločbe uradnega veterinarja, ki o tem seznani NVI;
- so bile živali usmrčene v veterinarski organizaciji ali so bile hišne živali oddane v veterinarsko organizacijo, ki ima urejeno odstranjevanje živalskih trupel.

(3) Druge fizične in pravne osebe so dolžne prijaviti pogin živali na številko 112 - Regijski center za obveščanje, ko:

- najdejo truplo poginule rejne ali hišne živali na zemljišču ali v gozdu, ki ga ima v lasti oziroma zakupu ali kjer izvaja lov v skladu s predpisi, ki urejajo lovstvo;
- gre za poginule prostoživeče živali v naravnem okolju, vendar samo, če obstaja sum bolezni živali oziroma, če je tako določeno z odločbo uradnega veterinarja ali so določeni ukrepi UVHVVR zaradi spremljanja, zatiranja, suma ali pojava bolezni živali.

(4) Najditelji povoženih in poginulih živali na javnih površinah, upravljavci lovišč, cest, javne železniške infrastrukture ter javnih površin in policija sporočijo lokacije trupel povoženih živali ter lokacije trupel poginulih živali, ki se nahajajo na cestišču, javni površini oziroma drugem infrastrukturnem objektu na številko 112 - Regijski center za obveščanje, ki nato glede odvoza trupla povožene živali kontaktira NVI VHS.

(5) Upravljavci voda oziroma ribiških okolišev prijavijo pogin na NVI, če gre za množičen pogin rib ali če obstaja sum bolezni živali oziroma če je tako določeno z odločbo uradnega veterinarja ali so določeni ukrepi UVHVVR zaradi spremljanja, zatiranja, suma ali pojava bolezni živali.

(6) Imetniki živali odjavijo poginule rejne in hišne živali v skladu s predpisi, ki urejajo označevanje in registracijo živali.

5. člen
(prevzem poginulih živali)

(1) Živalska trupla iz prejšnjega člena NVI oziroma koncesionar prevzame na mestu pogina, povoza ali usmrtitve oziroma na zbirnih mestih.

(2) NVI oziroma koncesionar prevzame trupla poginulih živali in zagotovi njihov prevoz s kraja prevzema oziroma zbiranja do vmesnega obrata na enoti NVI ali do predelovalnega obrata kategorije 1 ali 2, v katerem se po potrebi opravijo obvezne diagnostične preiskave.

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena poteka zbiranje trupel poginulih hišnih živali, razen psov, samo na zbirnih mestih v veterinarskih organizacijah in v vmesnih obratih na enotah NVI.

(4) Koncesionar prevzema zbrane ŽSP kategorije 1 in 2 v vmesnem obratu kategorije 1 in 2 ter zagotovi predpisano odstranjevanje.

6. člen
(podrobnejši pogoji prevzema)

(1) Prevzem živalskih trupel s kraja pogina, usmrtitve oziroma zbiranja do vmesnega obrata ali do predelovalnega obrata kategorije 1 ali 2 mora biti praviloma opravljen v naslednjem časovnem obdobju:

- a) trupla rejnih živali in trupla psov, je treba po prijavi pogina prevzeti:
 - v 36 urah, izjemoma v 72 urah,
 - v primerih, ko zunanja dnevna temperatura presega 30°C, v 24 urah, izjemoma v 48 urah;
- b) trupla povoženih živali s cest in drugih javnih površin je treba prevzeti v 36 urah po prijavi, če pa zunanja dnevna temperatura presega 30°C, je treba prevzem opraviti v 24 urah;
- c) v primeru suma bolezni živali je treba truplo takoj po prijavi pogina oziroma usmrtitve odpeljati v vmesni obrat NVI, kjer se opravijo pato-anatomske preiskave.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek je možno na gospodarstvu zamrzniti manjše število poginulih novorojenih prašičev, jagnjet in kozličkov ter perutnine, kuncev in rib, če bi bil prevzem v časovnem obdobju iz prejšnjega odstavka ekonomsko neupravičen in če ni podan sum bolezni živali. Zamrzovanje je dovoljeno tudi v primeru hišnih živali, ki so zbrane ali usmrčene v veterinarskih ambulantah ter v primeru povoženih živali in poginulih živali na javnih površinah, če so zbrane na zbirnem mestu, ki je registrirano pri UVHVVR.

(3) V primerih iz prejšnjega odstavka je treba trupla poginulih živali hraniti v posebej za to namenjenih zamrzovalnih napravah, ki so označene v skladu z drugim odstavkom Poglavlja II Priloge VIII Uredbe 142/2011/EU in se smejo uporabljati samo za namen iz tega odstavka. Pogostnost prevzema zamrznjenih trupel se prilagodi zamrzovalni kapaciteti.

(4) Koncesionar prevzema ŽSP kategorije 1 in 2, ki so shranjeni v vmesnem obratu kategorije 1 in 2, v času, ki omogoča predelavo na način, predpisan v Uredbi 1069/2009/ES.

7. člen (prevzem, zbiranje in prevoz)

(1) Prevzemanje, zbiranje, in prevoz trupel poginulih živali v vmesni obrat oziroma diagnostične laboratorije NVI ali predelovalni obrat kategorije 1 ali 2 se izvaja v skladu z 21. členom Uredbe 1069/2009/ES in uredbo, ki ureja izvajanje Uredbe 1069/2009/ES.

(2) NVI in koncesionar morata o izvajanju javne službe:

- zagotavljati sledljivost skladu z 22. členom Uredbe 1069/2009/ES in voditi evidence, določene v Oddelku 1 Poglavje IV Priloge VIII Uredbe 142/2011/EU;
- voditi evidence v sklopu informacijskega sistema CIS VET – EPI patologija in VOLOS.

(3) Kadar na podlagi pogodbe iz 2. točke prvega odstavka 2. člena tega pravilnika koncesionar opravlja odvoz neposredno z mesta pogina, mora koncesionar za namen vodenja evidence iz druge alineje prejšnjega odstavka na NVI posredovati podatke o lokaciji prevzema ter vrsti in količini poginulih živali, ki jih je prevzel neposredno na mestu pogina.

8. člen (ravnanje z ŽSP pred prevzemom in pomoč)

(1) Pred oddajo NVI oziroma koncesionarju mora imetnik živali oziroma odgovorna oseba za ŽSP različnih kategorij skladiščiti ločeno po kategorijah in ločeno od drugih odpadkov tako, da so zavarovane pred dostopom nepooblaščenih oseb ali živali.

(2) Imetnik živali mora zagotoviti prevzem poginulih rejnih živali, ki je izven objekta, kjer so nastanjene živali. Imetnik živali je dolžan izvajati biovarnostne ukrepe, s katerimi se preprečuje prenos bolezni v obrat z živalmi oziroma preprečuje širjenje bolezni. Poleg tega je imetnik živali dolžan delavcem VHS oziroma koncesionarju nuditi pomoč pri nakladanju poginulih živali, razen če obstaja utemeljen sum zoonoze ali če je to v nasprotju z biovarnostnimi ukrepi zaradi preprečevanja širjenja bolezni.

(3) Imetnik živali mora za živali, za katere se vodijo centralni registri v skladu s predpisi, ki urejajo veterinarstvo in veterinarska merila skladnosti, do prihoda VHS pripraviti dokumentacijo oziroma podatke, ki se zahtevajo za ustrezno izpolnitev potrdila o odvozu ter očistiti ušesne znamke živali, če je to potrebno, da je ušesna številka živali jasno vidna.

(4) Upravljalci javne železniške infrastrukture v primeru povoženih živali, upravljalci javnih površin v primeru najdenih poginulih živali na javnih površinah ter upravljalci voda oziroma ribiških okolišev v primeru množičnega pogina rib, so dolžni do prihoda

delavca VHS oziroma izvajalca koncesionarja poginule živali premestiti do mesta, ki je dostopno z vozilom in kjer je možno varno nakladanje.

(5) V primeru povoženih živali so upravljavci cest dolžni, v izogib prometni nesreči, zagotoviti varen prevzem trupla živali ob upoštevanju predpisov, ki urejajo varnost v cestnem prometu.

(6) Prezemna mesta v veterinarskih organizacijah, kjer se zbirajo poginule hišne živali, morajo biti dostopna z vozilom VHS. Če mesto ni dostopno, je osebje veterinarske organizacije dolžno dostaviti trupla poginulih hišnih živali do vozila VHS.

(7) Dokler truplo poginule živali ni prepeljano do vmesnega obrata NVI ali predelovalnega obrata, se ne sme izkožiti, odpreti ali razsekati.

(8) Ne glede na prejšnji odstavek se zaradi zagotovitve hitre diagnostike opravi raztelesenje poginulih živali na mestih pogina, ki ga lahko opravi veterinar veterinarske organizacije, če to odobri uradni veterinar UVHVVR, pod pogojem, da so izpolnjeni vsi pogoji v skladu s tem pravilnikom in Uredbo 1069/2009/ES, razen za tiste živali, za katere so predpisane diagnostične preiskave v okviru monitoringa oziroma izkoreninjenja bolezni ali kažejo znake bolezni, navedene v prvem odstavku 5. člena Uredbe 2016/429/EU.

(9) Ne glede na sedmi odstavek tega člena se lahko na mestu povoza s trupel odstrani dele povožene divjadi in zavarovanih vrst velikih zveri za namen evidentiranja izgub v skladu z zakonom, ki ureja divjad in lovstvo, če veterinarska zakonodaja ne določa drugače.

(10) VHS in koncesionar prevzemata trupla brez embalaže oziroma le v embalaži, ki jo določi koncesionar oziroma VHS.

III. FINANCIRANJE IN DRŽAVNA POMOČ

9. člen

(uporaba pravil o državni pomoči, upravičeni stroški in intenzivnost pomoči)

(1) Financiranje stroškov zbiranja, odstranjevanja in uničenja trupel rejnih živali iz sredstev državnega proračuna predstavlja pomoč, ki se dodeli:

- upravičencem v živinoreji v skladu z Uredbo Komisije (EU) 2022/2472 z dne 14. decembra 2022 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za združljive z notranjim trgom z uporabo členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL L št. 327 z dne 21.12.2022, str. 1) (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2472/2022/EU) in
- upravičencem v ribištvi in akvakulturi v skladu z Uredbo Komisije (EU) št. 717/2014 z dne 27. junija 2014 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči de minimis v sektorju ribištva in akvakulture (UL L št. 190 z dne 28.6.2014, str. 45), zadnjič spremenjene z Uredbo Komisije (EU) št. 2022/2514 z dne 14. decembra 2022 o spremembi Uredbe (EU) št. 717/2014

glede njenega obdobja uporabe (UL L št. 326 z dne 21.12.2022, str. 8) (v nadaljnjem besedilu: Uredba 717/2014/EU).

(2) Pomoč krije 100 odstotkov upravičenih stroškov iz prejšnjega odstavka. Intenzivnost pomoči, ki se dodeli upravičencem v živinoreji, je v skladu s točko (c) petega odstavka 27. člena Uredbe 2022/2472/EU v povezavi s točko (e) drugega odstavka 27. člena Uredbe 2022/2472/EU.

10. člen (upravičenci)

Upravičenci do pomoči so imetniki rejnih živali, ki:

- a) so vpisani v evidenco imetnikov rejnih živali,
- b) kot prejemniki državne pomoči v skladu z Uredbo 2472/2022/EU izpolnjujejo merila iz Priloge I k Uredbi 2022/2472/EU in niso naslovniki neporavnane naloga za izterjavo na podlagi predhodnega sklepa Evropske komisije, v katerem je pomoč, odobreno od iste države članice Evropske unije, razglasila za nezakonito in nezdružljivo z notranjim trgom,
- c) prijavijo pogin živali v skladu s tem pravilnikom.

11. člen (oblika pomoči)

Pomoč se dodeli kot subvencionirana storitev, ki jo izvedeta NVI in koncesionar, in ne vključuje neposrednih plačil upravičencem.

12. člen (združevanje pomoči)

(1) Državna pomoč se ne združuje z drugo pomočjo iz javnih sredstev za isti namen.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek se pomoč za upravičenca iz ribištva in akvakulture lahko združuje s pomočjo de minimis pod pogoji, ki jih določa 5. člen Uredbe 717/2014/EU.

13. člen (zahteve pri pomoči v ribištvu in akvakulturi)

- (1) UVHVVR poroča o dodeljeni pomoči ministrstvu, pristojnemu za ribištvo in akvakulturo, v 15 dneh po dodelitvi pomoči, na način, kot ga določi ministrstvo, pristojno za ribištvo in akvakulturo, in objavi na osrednjem spletnem mestu državne uprave.
- (2) UVHVVR pred dodelitvijo pomoči imetniku rejnih živali v ribištvu in akvakulturi v centralnem registru pomoči de minimis v ribištvu in akvakulturi preveri višino že dodeljene pomoči v skladu z Uredbo 717/2014/EU, da se zagotovi spoštovanje zgornje meje iz te uredbe. Pri preveritvi se upošteva povezanost imetnika z drugimi subjekti, kot je opredeljena v drugem odstavku 2. člena Uredbe 717/2014/EU.

- (3) UVHVVR obvesti upravičenca v ribištvu in akvakulturi, da je pomoč dodeljena v skladu z Uredbo 717/2014/EU, pri čemer navede njen polni naslov in sklic na objavo v uradnem glasilu Evropske unije ter znesek dodeljene pomoči, ki je enak bruto ekvivalentu nepovratnih sredstev.

14. člen
(hramba dokumentacije)

NVI in koncesionar hranita dokumentacijo o pomoči, dodeljeni upravičencem, 10 let od dneva, ko je bila dodeljena zadnja pomoč.

IV. KONČNI DOLOČBI

15. člen
(prenehanje veljavnosti)

Z dnem uveljavitve tega pravilnika preneha veljati Pravilnik o zbiranju, prevozu, skladiščenju, ravnanju, uporabi in odstranjevanju živalskih trupel kot vrste živalskih stranskih proizvodov, ki niso namenjeni prehrani ljudi (Uradni list RS, št. 122/07).

16. člen
(začetek veljavnosti)

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, določbe tretjega odstavka 5. člena ter četrtega, petega in osmega odstavka 8. člena pravilnika pa se začnejo uporabljati šest mesecev po uveljavitvi tega pravilnika.

Št. 007-375/2022
Ljubljana, dne ... 2023
EVA 2022-2330-0080

Irena Šinko
ministrica za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano

Soglašam!

Uroš Brežan
minister za okolje
in prostor